

Kroonika

Vastuvõtustatistika 2007/2008. õ-a

Bakalaureuse-, rakenduskõrgharidus- ja inseneriõppesse (põhiõppesse) laekus kokku 8660 avaldust, arvestades valikuvõimalusi kahele riigieelarvelisele (RE) ja ühele riigieelarvevälisele (REV) erialale.

RE õppekohti on 1423. REV õppekohtadele tuleb 24. augusti seisuga 689 esmakursuslast.

Populaarsemad erialad ja konkurents 2007. aastal.

Bakalaureuse-, rakenduskõrgharidus- ja inseneriõppe: äriandus – 25,72 avaldust kohale; maastikuarhitektuur – 23,0; haldusjuhtimine – 19,07; rahvamajandus – 18,13; logistika – 13,55.

Esimest korda oli võimalik sooritada õppekeele ja matemaatika sisestumiskatsed vastuvõtuperioodil TTÜs. Matemaatika testile registreerus 37, testi sooritas 29 ja positiivse tulemuse sai 16 kandidaati. Eesti keele testile registreeriti 4, kohale tulid kõik ja ka sooritasid kõik 4. Vene keele testile registreerus üks kandidaat, kuid ei tulnud testile.

Magistriõppes (3 + 2) õppida soovijate arv oli 710, kohti 689, konkurents 1,02 avaldust kohale. Suurema konkurentsiga erialad: äriandus ja arvestus – 9,00; juhtimine ja turundus – 7,40; haldusjuhtimine – 3,10; äriinfotehnoloogia – 1,73; geenitehnoloogia – 1,67.

Doktoriõppes soovis õppida 141 inimest. Konkurents üliõpilaskohale oli 2,39. RE 59 kohale tuli 141 avaldust. Suurema konkurentsiga erialad doktoriõppesse olid majandus – 14,0; maateadused – 3,5; ehitus- ja keskkonnatehnika – 2,8 ning keemia- ja geenitehnoloogia – 2,8.

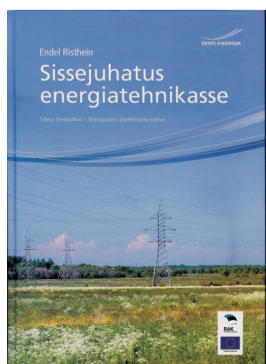
Anu Sooba
Vastuvõetuspetsialist

Unikaalne õpik energia- tudengitele

28. augustil esitleti TTÜ Energeetikamajas prof Endel Ristheina õpikut "Sissejuhatus energiatehnikasse". Tegu on unikaalne raamatuga, mille väljaandmist on toetanud Euroopa Liit ja AS Eesti Energia ja mis sisaldab mitmekülgset ülevaadet olemasolevatest energiavarudest, nende saamisest, muundamisest, edastamisest, salvestamisest ja kasutamisest, elektrijaamadest ja energiasüsteemidest, energiaprotsesside keskkonnamõjudest ja energeetika arengu väljavaadetest.

Eriilist tähelepanu on õpikus pööratud Maa elukeskkonda ohustavatele nähtustele. On käsitletud ka energiaseadmete kujunemise ajalugu ja maailma eri maade energeetikanäitajaid.

Õpik on mõeldud eeskätt TTÜ elektriajamite ja jõuelektronika eriala üliõpilastele täiendamaks erialaõppeaineid energiatehnika- ja energeetikateadmistega, kuid peaks huvi pakkuma ka teistele erialadele ja kõigile neile, kes soovivad nüüdisaja energiatehnikast kompaktselt ülevaadet saada.

Tehnikaülikooli külastasid Soome akadeemikud

27. augustil külastas Tallinna Tehnikaülikooli esinduslik 30-liikmeline Soome Tehnikateaduste Akadeemia delegatsioon akadeemia presidendi ja Helsingi Tehnoloogiaülikooli rektori Matti Pursula (fotol esireas paremal) juhtimisel.

Nõukogu saalis kohtuti TTÜ juhtkonna ja teaduskondade esindajatega. Tallinna Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje tutvustas lühidalt ülikooli tänast päeva ja arengukava. Külalised esi-

tasid hulgaliselt küsimusi selle kohta, kui paljude Soome firmadega koostööd tehakse, mis sugune on teadus- ja arendustegevuse olukord Eestis, missuguse ühiskonnamudeli suunas areneb Eesti.

Huvituti ka sellest, kui palju mees- ja naistudengeid ülikoolis õpib, millest tuleneb väljangevus doktorantuurist ning kas välismaale õppima läinud noored tulevad ikka kodumaale tagasi. Neile küsimustele vas-

tasid lisaks rektorile prorektorid Jakob Kübarsepp ja Andres Keevallik. Professor Margus Lopp esines ettekandega loodus- ja tehnikateaduste sidemetest. AS Silmeti esindajad tutvustasid oma küllaltki ainulaadse ja tehnoloogilisel kõrgtasemel töötava ettevõtte tegevust. Seejärel tegid külalised ringkäigu TTÜ *campuses* ning tutvusid rühmiti teaduskondadega.

Vanim ühikas lammutati pidulikult

30. juunil korraldasid Tallinna Tehnikaülikooli kultuuriklubi Oliala tudengid koos TTÜ Üliõpilaskülaga Mustamäe vanima elamu (rajatud 1962 ja tuntud ka TTÜ "teise ühikana") lammutamisele mälestuspeo.

45 aastat tipikaid karmide Eesti ilmastikuolude eest kaitsnud ja hindamatute tudengielu hetkede tunnistajaks olnud maja viimased päevad on olnud olulised tervele ülikoolile. Mälestuspeo päev algas näidiseväljakolimise, millele järgnes sõnaline ja muusikaline osa, viktoriin TTÜ ajaloo, piknik jm. Üritusest võtsid osa ülikooli juhid, Mustamäe linnaosavalitsus ja mõned TTÜ vilistlased. Avati pilidigalerii ja kinoruum unikaalsete fotode ja kaadritega ühiselamust.

Tegelik lammutustöö käivitus 8. augustil ja koos sellega algas uue tudengikodu ehitamine. Viiekorruselise ja kortersüsteemis 182 kahekohalise toaga ühiselamu on kavas valmis ehitada 2008. aasta sügiseks.

Loe ...

• Soome akadeemikud TTÜs **Lk 1**

• Lammutati Mustamäe vanim elamu – TTÜ ühikas **Lk 1**

• Mida meil oleks õppida Ameerika tippülikoolilt **Lk 2**

• Archimedes jagas Kristjan Jaagu stipendiume **Lk 2**

• TTÜ teadlased aitasid tuvastada olulist geeni **Lk 3**

• Kuulutati välja üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss **Lk 4**

Avaveerg

Ülikool ja ühiskond

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu* on pärast väikest suvevaheaega oma värskel numbriga jõudnud taas Teie lugemislauale (aga kindlasti ka internetiaknasse). Meie ajalehes on viimase aasta jooksul järjekindlalt ilmunud rubriik "Ülikool ja ühiskond", milles osutame TTÜ tihedale seotusele Tallinna ning kogu Eesti ühiskonna- ja majanduseluga. Tehnikaülikoolis õpib üksteist ja pool tuhat ning töötab ligi kaks tuhat inimest, aga kindlasti väärivad meie ajaleht lugemist ka neis sadades Eesti ettevõtetes, kus juba töötavate TTÜ vilistlaste, hinnatud spetsialistide hulka oodatakse nüüdisaegsete teadmiste ja oskustega varustatud Tehnikaülikooli uusi lõpetajaid – teadureid, insenere, äri- ja haldusjuhte. Seega võib neid inimesi, kes Tehnikaülikooliga nii või teisti üsna otseselt seotud on, olla kokku paarikümne tuhande ringis ehk siis umbes 5% Tallinna elanikkonnast. Juba see väike võrdlus kinnitab, et meie ülikooli elus toimuv, siinsed saavutused mitmes vallas on seda väärt, et neid tutvustada senisest märksa laiemale auditooriumile kui seni. Seepärast oleme otsustanud märgatavalt laiendada nende adressaatide ringi, kes meie ajalehe võivad üle nädala leida oma postkastist. Loodame, et neis firmades ja ettevõtetes ühendustes, kes selle numbriga oma posti seast nüüd leiavad, on huvi tutvuda selle sisuga, aga ka leida ajalehe kaudu hõlpsamalt kontakte ülikooli mitmesuguste instituutide ja laboritega, kes võivad pakkuda meie kiiresti arenevale ettevõtlusele ning avalikule sektorile kõrgel teaduslikul ja tehnoloogilisel tasemel nõu ja abi oma tegevuse muutmiseks efektiivsemaks. Samuti loodame, et üha uued ettevõtted hakkavad aegsasti mõtlema sellele, kuidas saada endale tulevikus kompetentseid spetsialiste ning on seoses sellega valmis panustama nende väljaõppesse mitmesuguste toetusvormide kaudu, näiteks lülitades TTÜ Arengufondi kaudu stipendiumiannetajate väärrikasse ringi.

Huvitunud lugemist!

Ülikool & Ühiskond

Rektorite Nõukogu arutas õppekoha baasmaksumust

TTÜ Kuressaare Kolledžisse kogunes 21. augustil Rektorite Nõukogu juhatus, et riikliku lepitaja Henn Pärnaga arutada õppekoha baasmaksumuse teravat probleemi. Nõukogu tegevsekretär Mart Laidmets ütles, et ülikoolid oleksid riikliku lepitaja ettepanekul nõus sõlmima eelkõigusele: kui riik tagab lubatud 30protsendilise baasmaksumuse tõusu, saavad ülikoolid samas proportsioonis tõsta ka oma riikliku koolitustellimusega moodustatavat palgafondi. See võiks Laidmetsa sõnul lõpetada töötuli ametiühingutega ja vältida streiki.

Rektorite Nõukogu esimehe Peep Sürje hinnangul kulubs baasmaksumuse tõstmiseks ligikaudu 250-300 miljonit krooni. Laidmetsa sõnul ei ole ka teaduse, arenduse ja innovatsiooni strateegia finantseerimine päriselt selge, ent sellega tegeledakse edaspidi seoses Euroopa Liidu toetuste kasutuselevõtu kavandamisega.

Sürje sõnul kavatseb nõukogu siseministeriumile esitada välismaalaste seaduse muudatuse ettepanekud, milles soovitatakse koolidele keelenõude osas jätta vabamad käed ja mitte tekitada kunstlikke tõkkeid õppekava eelnevat akrediteerimist puudutava nõudega.

Valitsus otsustas 19. juulil karmistada Eestis õppivatele välisüliõpilastele elamisloa andmise korda. Välismaalaste seadust muutev eel-nõu sätestab, et elamisloa võib taotleda tudeng vaid sel juhul, kui ta asub õppima akrediteeritud õppekava järgi. Lisaks tahab valitsus muuta seadust nii, et elamisloa taotlejal välisüliõpilastel peab olema keeleoskust, et sellega vähendada võimalikku illegaalset immigratsiooni ja paremini kontrollida välismaalaste Eestisse saabumise motiive.

BNS

Elektrikute jätkuõpe algab jälle

3. septembril algab Tallinna Tehnikaülikooli elektrikute ja jõuelektronika instituudis töötute elektrikute teise grupi koolituskursus. Kursusele soovijatele korraldati 23. augustil infopäev. Projekti sihtgrupiks on praegu töötud, kuid kunagi elektriala omandanud inimesed, kellele pakutakse võimalust õppida selgeks uus eriala või täiendada end varem omandatud erialal ja naasta tööturule.

Koolitus põhineb Euroopa Sotsiaalfondi vastaval projektil ja on osavõtjatele tasuta. Kursusele tuleb end registreerida Tööturuameti piirkondlikus büroos. Projekt kestab kaks aastat, mille jooksul on plaanitud koolitada kolm gruppi, igas viisteist inimest.

Väljaõpe algab kuuekümnenditunnise erialast terminoloogiat ning põhimõisteid tutvustava kursuse ja sissejuhatusena energiatehnikasse, mis annab ülevaade elektriala tänapäevast ja tulevikusuundumustest. Järgneb kolmekuuline põhiõpe, et saada elektritöödeks vajalikke teadmisi ja praktilisi oskusi.

Edasi suunatakse õppurid kuujalajale praktikale Eesti tuntumatesse elektritööstustesse. Koolitus lõpeb kutseksamiga, edukatele lõpetajatele annab Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liidu (EETEL) kutsekomisjon vastava kutse. Kvalifikatsiooni omandanud elektrikutele tagab EETEL kutsetöö ühes oma sajakümnest liikmesettevõttest.

Esimehe õppegrupp lõpetas käesoleva aasta juuni alguses. Kutseksami sooritas kolm inimest *Elektrik II* ja üks *Elektrik I* tasemel. Ülejäänud püüavad teisel katsel eksami paremini teha. Olenemata kutseksami tulemustest on kõik lõpetajad, kellel oli soov tööd teha, saanud endale meelepärase töökoha.

Projekti partnerid on Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit ja Tööturuamet. Koolituspartneriteks on aktiivselt ABB, Harju Elekter, KH Energia-Konsult ning osahingud Arpen Elekter ja Esvika Elekter.

Mida on õppida Ameerika tippülikoolilt? 1.

Tööreis

TTÜ liikmeskonna delegatsiooni (õppeosakonna juhataja Maiki Udam, kvaliteedijuht Monika Ilves, õppeproktor Jakob Kübarsepp ja üliõpilasesinduse liikmed Janis Palm ning Gerli Veermäe) delegatsiooni ligi pool aastat kavandatud visiit ühte heal tasemel Ameerika ülikooli (*Pennsylvania State University*, lühendatult Penn State või PSU) sai teoks ajavahemikus 29. maist 1. juunini.

Külalaste peamiseks ülesandeks oli tutvuda strateegilise planeerimise ja institutsionaalse hindamisega ülikoolis. Visiidi kavandamisel pidasime silmas lähiajal kavandatavat TTÜ institutsionaalset akrediteerimist. TTÜ poolt koordineeritud visiidi programmi kokkupanekut õppeosakonna juhataja Maiki Udam, kes täiendas end samas ülikoolis 2004/2005. õppeaastal, ja Penn State'i poolt planeerimise ja institutsionaalse hindamise osakonna (*Office of Planning and Institutional Assessment*) tegevusdirektor Louise E. Sandmeyer.

Nelja päeva jooksul oli võimalus külalastada lisaks eelnimetatud osakonnale veel eelarveosakonda (*University Budget Office*), personaliosakonda (*Human Resources Office*), registreeritud (TTÜ õppeosakonna sarnane struktuuriüksus, mille vastutusala on õppeinfosüsteemi arendamine, tunniplaanide koostamine, diplomid, akadeemilised õiendid, üliõpilaste vastuvõtt), akadeemilist osakonda (*Office of Academic Affairs*), nõukogu (*University Faculty Senat*), karjääriteenistust (*Career Service of Department of Student Affairs*), üliõpilasküsimuste osakonda (*Office of Student Affairs*) ning tehnikakolledžit (*College of Engineering*).

Pennsylvania ülikooli iseloomustuseks

Kõigepealt püüan anda *Pennsylvania State University* (Penn

State, PSU) lühiiseloostuse. Asutamisaastaks loetakse 1855. aastat, kui loodi põllumajanduslik kõrgkool. Esimesed üliõpilased võeti vastu 1859. Avatud ülikooli tüüpi tegevus (täiendkoolitus) käivitati 1892. aastal. Esimene rahvusvaheline õppekava koostöös Saksamaaga käivitati peaaegu 100 aastat tagasi – aastal 1908. Doktorikoolid (*graduate school*) käivitati aastast 1922. Kolledž nimetati ümber ülikooliks aastal 1953.

Ülikool on ka Ameerika mastaape arvestades väga suur – 2006/2007. õppeaastal 83 730 üliõpilast, sh umbes 11 000 doktoranti ja magistranti (*graduate students*). Üliõpilasi on kõigist viiekümnest osariigist ja enam kui 130 välisriigist. Penn State on *multicampus*-ülikool. Lisaks 43 000 üliõpilasele põhi *campuses*, linnas mille nimi langeb kokku ülikooli lühendatud nimega (Penn State), õpib peaaegu sama palju üliõpilasi 19 kolledžis üle terve Pennsylvania osariigi. Mõned kolledžitest on selgelt alla kriitilise arvu – paarisaja üliõpilasega. Suur osa üliõpilasi õpib piirkondlikes kolledžites vaid esimesed kaks aastat jätkates seejärel *peacampuses*. Osa täispikkusega 4-aastasi bakalaureuseprogramme on läbitavad ka kohapeal. Välisüliõpilasi oli 2006/2007. õppeaastal 3850 (4,5% üliõpilaskonnast). Erinevalt enamikest Euroopa ülikoolidest ei ole PSU srtuuriüksust, mis tegeleks välisüliõpilastega.

Ülikooli 2005/2006. õppeaasta eelarve oli ligikaudu 3 miljardit dollarit (umbes 36 miljardit krooni), mille tuludest umbes kolmandiku moodustavad õppemaksud. Õppemaksud on suhteliselt kõrged ja ei ole diferentseeritud niivõrd õppekavati/õppetaseti,

kuivõrd alalisest elukohast sõltuvalt – näiteks bakalaureuseõppes 11 646 dollarit õppeaastas Pennsylvania osariigi üliõpilastele ja 22 194 dollarit välisüliõpilastele. Küllalt suur osa üliõpilastest (23%) saab ülikooli või erasektori stipendiumi.

PSU on osariigi mõjukaim majandusarengu mootor. Ülikooli finantsistid on välja arvanud ja sellest ka huvigruppe ja osariigi juhtkonda teavitanud, et iga osariigi panustatud dollar ülikooli (326,6 miljonit dollarit 2005/2006. õppeaastal) annab osariigi majandusele tagasi umbes 20 dollarit.

Ülikool ei ole suur mitte ainult üliõpilaste, vaid ka töötajaskonna arvu poolest – 22 000 täishõivega ja 17 000 osahõivega töötajat, sh 5500 täishõivega ja 2600 osahõivega akadeemilise personali liiget üle terve osariigi.

Ülikool on uhke oma arvuka viilistlaskonna üle – ajaloo jooksul on PSU lõpetajaid 592 000 (neist elusolevaid on 460 000), mille poolest on PSU Ameerika Ühendriikide ülikoolidest esikohal. Ülikooli Viilistlaskogu (Penn State Alumni Association) asutati 1870. aastal ja praegu on selle aktiivseid ja ka rahaliselt panustavaid liikmeid 159 000.

Ülikooli iseloomustamiseks veel niipalju, et see on silmapaistvatel kohtadel erinevates teadusülikoolides edetabelites. Näiteks *The Times Higher Education Supplement* (Inglismaa) iga-aastastes edetabelites on PSU pidevalt maailma ülikoolide esisajas. Muide, maailma ülikoolide edetabeli esimese saja hulgas Euroopa Põhjamaade ülikoolide ei leia.

(jätkub)

50 000. lõpetaja sai Dodge'i kasutusõiguse

28. juunil sai Tallinna Tehnikaülikooli keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskonna lõpuaktusel magistridiplomi TTÜ ligi üheksakümneaastase ajaloo 50 000. lõpetaja – Oliver Järvi.

Talle anti noorusliku ja väljakutsuvalt punase välimusega sõiduauto Dodge kuujaline kasutusõigus, mille pani välja TTÜ kauaaegne koostööpartner ja sponsor AS Silberauto.

Tehnikaülikooli rektori Peep Sürje sõnul on poolsada tuhat Tehnikaülikooli lõpetajat väga arvestatav panus meie riigi arengusse ja ülesehitamisse, mida peaks Eesti Vabariik ka uhkusega väärtustama.

Kokku sai TTÜs sel kevadel diplomi 1330 tudengit, bakalaureuse- ja diplomioõppes lõpetanud oli 954, magistrakraadi sai 376 noort. Kiitusega ehk *cum laude* lõpetajaid oli nende seas 94.

Tudengielu

Kristjan Jaagu stipendiume ligi 7 miljonit krooni

Üliõpilaste ja noorte õppejõudude välisõpinguid toetava Kristjan Jaagu stipendiumiprogrammi nõukogu otsustas 27. juunil välja anda kolmes kategoorias üheksakümne uut stipendiumi 2007/2008. õppeaastaks, ühtekokku 6,9 miljoni krooni väärtuses.

Stipendiumite eesmärgiks on võimaldada karjäärivaliku teinud ning bakalaureusekraadi kätte saanud noortele õppida neid huvitavas valdkonnas. Kõige suurem hulk toetusraha kulus magistrantide ja doktorantide üheaastase välisõpingu toetuseks, kus keskmine stipendiumisumma oli 157 tuhat krooni üliõpilase kohta. Enam kui kolmandik kolmekümne kolmest stipendiaadist asub õppima Suurbritannias. Kuue üliõpilase puhul otsustati liisaks elamiskuludele katta täies mahu ka õppemaks, keskmine summa 77 tuhat krooni tudengi kohta.

Kuni pooleaastase välisõpingu kategoorias otsustati välja anda neliteist stipendiumi koguväärtusega 750 tuhat krooni – keskmine stipendium 53 500 krooni ja õpingute kestus neli kuud. Õppima minnakse kümnesse välisriiki ülikooli. Stipendiaadid asub õppima eestlaste tavapärasel õppimispaigas Soomes, kolm ebatraditsioonilises Hispaanias. Ka selles kategoorias olid kõige edukamad humanitaarvaldkonna üliõpilased.

Lühikest välisõpingu toetust võib kasutada konverentsidel osalemiseks, raamatukogus, laboris töötamiseks või juhendajaga kohtumiseks ning tavapäraselt antakse selleks kõige enam stipendiume. Seekord otsustati välisõpinguteks anda nelikümne kolm stipendiumi koguväärtusega 640 tuhat krooni. Enim stipendiaate on Tartu Ülikoolist, järgnesid TTÜ ja EMÜ. Enim selle kategooria stipendiume said füüsikaliste loodusteaduste ja bioteaduste üliõpilased.

Kristjan Jaagu stipendiuminõukogu jagab stipendiume juba neljandat aastat, raha selleks eraldab Haridus- ja Teadusministeriüm ning programmi viib läbi Sihtasutus Archimedes. Kokku on tänu Kristjan Jaagu stipendiumitele saanud välismaale ennast täiendama minna ligi üheksasada Eesti üliõpilast ja noort teadlast.

SA Archimedes

Kuratoorium

TTÜ kuratooriumi uus koosseis

Oma esimesele koosolekule kogunenud TTÜ kuratooriumi uus koosseis andis Tehnikaülikooli 2006. aasta tegevusele hinde "TUGEV HEA" ning valis endale esimehe ja aseesimehe.

Kuratooriumi koosseis: Toomas Luman (Eesti Ehituse nõukogu esimees ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatus esimees) – esimees; Eiki Nestor (Riigikogu liige) – aseesimees; Ülo Jaaksoo – AS Cybernetica juhatus esimees, akadeemik; Valdo Kalm – AS EMT juhatus esimees; Sandor Liive – Eesti Energia juhatus esimees; Andres Lipstok – Eesti Panga president; Indrek Neivelt – Eesti Arengufondi nõukogu esimees; Lembit Kaljuvee – Riigikogu liige; Mart Laar – Riigikogu liige; Jaanus Tamkivi – keskkonnaminister; Tea Varrak – Rahandusministeriümri kantsler.

Kuratooriumi esimees rõhutas oma sõnavõtus kolme olulisemat tegevussuunda: *campuse* võimalikult kiire koostamine Mustamäele, doktorioõpe kohtade arvu suurendamine ja intensiivsem rahvusvahelistumine, eelkõige välisõppejõudude lisandumine.

Juubilar

Sulev Mäeltsemees 60

Suvepuhkuste ajal, 7. augustil, sai 60 aastaseks professor Sulev Mäeltsemees.

Lõpetanud Tartu Ülikooli majandusgeograafina *cum laude* ja kaitsnud samas ka 1975. aastal geograafiakandidaadi kraadi, on ta erinevates akadeemilistes asutustes töötanud kõige kauem ja jälgijätavamalt tegutsenud meie ülikoolis. Aastail 1978-86 oli Sulev Mäeltsemees majandusteaduskonnas teenindusökonomika kateedri juhataja ja 1998. aastast töötab ta humanitaarteaduskonnas regionaalpoliitika professorina. Eduka uurija, hinnatud lektori ja kogunud teadusorganisaatorina on Sulev Mäeltsemehe panus Eesti akadeemilisse kultuuri silmanähtavalt suur. Ajastu vaimule vastavalt kuulub viimasesse ka tema mitmekülgne tegevus Euroopa akadeemilistes võrgustikes.

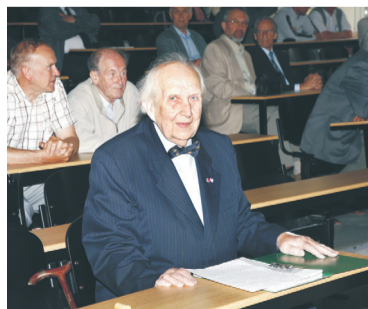
Ometigi ei ole juubilar energia, huvid ja temperament mahtunud ainult akadeemilisse maailma. Sügav ja järjepidev poliitikaühvi on n.ö taustatöö kõrval kõige välja paistvamalt realiseerunud Tallinna Linnavolikogu esimehe ametis aastatel 1992-93; kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika analüütiku teadmised ja oskused on leidnud väljundi küll Euroopa Liidu eksperdi töös või mitmesuguste kogude juhtimises. Töökas ja andekas inimene jõuab ju palju ja väikeses riigis kerkib tema kandidatuur ikka ja jälle erinevates seostes üles.

Professor Sulev Mäeltsemees on palju aastaid juhtinud Tallinna Tehnikaülikooli nõukogu ja viimased kolm aastat dekaanina ka humanitaarteaduskonda.

Töökaaslaste seas ei kanna Sulev Mäeltsemees ülemusepaguneid. Ta on eheda hiiu huumorisoonega mõnus kaaslane, kes igas seltskonnas tõuseb oma teadmiste ning isiksuse võlu ja autoriteediga eestvedajaks. Esimene võrdsete hulgas, nagu akadeemilise kollektiivi liidriks omane.

Jõudu, edu ja õnne soovivad kolleegid humanitaarteaduskonnast!

Publikatsioon

Juuni lõpul esitleti tänava aprillis oma 80. sünnipäeva tähistanud akadeemik Valdek Kulbachi värsket ingliskeelset teost *Cable Structures. Design and Static Analysis*, mis ilmus Eesti Akadeemilise Kirjastuse väljaandel.

Betooniühingu üliõpilaspriemiat Tehnikaülikooli

Tudengielu

Eesti Betooniühingu juhatus jagas välja esimesed kolm üliõpilaspriemiat, mis on loodud betooni ja betoonehitust käsitleva õppetöö edendamiseks ja tulemusrikkamaks muutmiseks, ning valiti välja kolme ehituskõrgharidust andva Eesti kõrgkooli betoonialaste lõputööde hulgas.

Eesti Betooniühingu juhatus otsustas määrata 2007. a. üliõpilaspriemiat järgmistele TTÜ autoritele ja töödele.

Aivars Alt – Tallinna Tehnikaüli-

kooli ehitustehnika eriala magistririto "Betoontööde tehnoloogia analüüs TTP kontorihoone ehitamise näitel"; juhendaja prof Irene Lill; preemiasumma 22 000 krooni.

Tõnis Raatma – Tallinna Tehnikaülikooli ehitustehnika eriala magistririto "Arvutusprogramm pingebetoontala kandev- ja kasutuspiiriseisundi kontrollimiseks"; juhendaja dots Vello Otsmaa; preemiasumma – 22 000 krooni.

Preemia jagatakse lõputöö koostaja ja juhendaja vahel suhtena 3:1.

Eesti Betooniühingu üliõpilaspriemiat anti pidulikult üle 29. juu-

Betooniühingu juhatuse esimees Toomas Vainola (vasakul) õnnitleb premeeritud Tõnis Raatmat.

nil TTÜ aulas ehitusteaduskonna lõpuaktusel.

Eesti Betooniühing

Kogupereüritus TTÜ Vilistlaskogu X tenniseturniir

Eesti Vabariigi taasiseisvumispäeval, 20. augustil kogunesid Tallinna Tehnikaülikooli vilistlastest, üliõpilastest ja töötajatest tennisistid TTÜ Vilistlaskogu X tenniseturniirile, mis peeti traditsiooniliselt spordiklubi Coral Club tennisväljakutel. Osavõtjaid oli 34. Paljud osalesid esimest korda, nende hulgas Kurmo Annus, Ülo Heinsaar, Kristjan Gans, Stepan Maurits, Jevgeni Marenkov jt.

Turniiri avas rektor Peep Sürje, kes meenutas oma üliõpilaspõlve, mil ta kergejõustiku kõrval ka tennisemängu harrastas.

Võistlus viidi läbi igamehe paarismängu süsteemis neljas alagrupis. Võistluspaarid moodustas TTÜ Vilistlaskogu aktiivne liige Heino Raivet, kes pani võistlema tulnud mängijad seniste tennisetulemuste põhjal paaridesse.

Igast alagrupist pääses kaks tugevamat paari edasi võistlema suurtele karikatele. Turniiri võitja selgitasid paarid Madis Aben – Indrek Vallaste ja Kurmo Annus – Vello Kadarpik. Madis Abeni tugevad servid murdsid vastaste vastupanu, mäng võideti tulemusega 6/4. Turniiri suured karikad ja

vahuveini said seega Madis Aben ja Indrek Vallaste. Teiseks jäid Kurmo Annus ja Vello Kadarpik. Poolfinaalides kaotanud paarid – Anders Aarelaid ja Pavel Suurvarik ning Ingmar Nurmiste ja Kalmer Piiskop – said kolmanda koha karikad ilma mänguta. Lohutusturniiri võitsid segapaar Reet Hääl ja Kristo Tullus, napilt kaotasid Jaanus Kivistik ja Jüri Viirmaa. Kuna tänavune tenniseturniir oli juubeliturniir, siis viidi seekordne turniir läbi pereüritusena. Pereliikmetele pakuti üldfüüsilisi treeninguid – ujumist, aeroobikat ja treeninguid jõusaalis ning lastel käis külas Pipi Pikksukk.

Tenniseturniirist osavõtjaid autasustati diplomite ja karikatega ning igale võistlejale jäi mälestuseks ilus meene. Öhtu lõppes kõigile osalejatele rektori vastuvõtuga pubis Captain Flint. Seal kõlanud tänusõnad on kinnituseks, et TTÜ Vilistlaskogu tenniseturniir õnnestus.

Järgmisel aastal ootame 20. augustil kõiki TTÜ ja selle eelkäija Tallinna Polütehnilise Instituudi vilistlasi, üliõpilasi, õppejõude ning töötajaid XI tenniseturniirile.

Valdur Topaasia
TTÜ Vilistlaskogu X tenniseturniiri
peakohtunik

TTÜ teadlased teevad ilma

Tallinna Tehnikaülikooli teadlased osalesid selle suve ühe kõmulisima teadusavastuse sünnis – nad aitasid tuvastada geeni, mis on oluline nii vasakukäelisuse kui skisofreenia ilmnemises.

TTÜ geenitehnoloogia instituudi molekulaarbioloogia õppetooli juhtaja professor Tõnis Timmusk identifitseeris mõne aasta eest Soomes koos sealse uurija Juha Lauréniga senitundmatu geeni LRRTM1. Esialgu polnud teadlastel aga aimu, mida identifitseeritud geen teeb.

Uuringuid jätkas enam kui kahekümnest teadusastusest koosnev konsortium, mida juhtis Oxfordi teadlane Clyde Francks ja kuhu kuulusid ka Laurén ning Timmusk oma doktorantidega Tallinna Tehnikaülikoolist. Töö tulemusena ilmus paari nädala eest artikkel ajakirja *Nature* haruvaljaandes *Molecular Psychiatry*, mis osutas geeni LRRTM1 seosele nii vasakukäelisuse kui ka teatud tüüpi skisofreeniaga.

Uudis, mis kuulutas skisofreenia ja vasakukäelisuse seotust, läks rändama üle kogu maailma ning jõudis ka Eesti pressis, kuid Eesti teadlaste panus selle avastuse sündi jäi meedias mainimata.

"Skisofreenia ja vasakukäelisuse seos on suhteliselt tugev",

sõnab TTÜ doktorant Indrek Koppel, kes on koos Timmuski ja doktorant Preeti Pruunsillaga artikli autorite ringis. "Skisofreenikute hulgas on vasakukäelisi ja segakäelisi mitu korda rohkem kui teiste inimeste seas. Aga millest see tuleb, seda teatakse võrdlemisi vähe." Samas tuleb meele pidada, et LRRTM1 avaldumine kellegi genoomis annab vaid statistilise soodumuse nii vasakukäelisuse kui ka skisofreenia väljakujunemiseks: mõlema nähtuse tegelik ilmnemine sõltub arvatavasti väga paljudest seni veel tundmatust faktorist.

"Skisofreenia ei ole monogeenne haigus. LRRTM1 annab vaid soodumuse, haigusel võib olla veel tuhat muud põhjust," kinnitab Timmusk. "See ei tähenda, et vasakukäelised ongi skisofreenikud."

Oxfordi Ülikooli teadlased eesotsas Clyde Francksi tegid kindlaks, et nii vasakukäelisuse kui skisofreenia soodumust tekitab geen on just LRRTM1. See on üks haruldast tüüpi geenidest, mida on inimesel 23 000 geeni seas vähem kui 50. Need on geenid, mis on täielikult pärandunud ühelt vanemalt, lülitades seejuures välja teiselt vanemalt pärineva sama funktsiooniga geeni. LRRTM1

T&A

lähed edasi ainult isaliini pidi, summutades vastava ülesandega emaliinist pärineva geeni.

Oxfordi teadlased pöördusid oma avastuse järel Tallinna Tehnikaülikooli kolleegide poole, kes asusid otsima geeni avaldumist oma ajukoeproovide kollektioonis ning võrdlusmaterjalina ka hiirte ajudes. Osalt just Tallinnas paberile pandud tulemuste põhjal sündis ka teadusartikkel.

Inimesed erinevad teistest imetajatest muu hulgas ka selle poolest, et meie liigil on tugev kalduvus paremakäelisusele. Enam kui 90 protsendil inimestest on parem käsi osavam kui vasak ning see ei sõltu rassist, soost ega kultuuritaustast. Me saame parema- või vasakukäeliseks juba väga varases looteas: valdaval osal seitsme nädala vanustest loodetest on parem käsi rohkem arenenud kui vasak.

Parema käe tegevust juhivad vasak ajupoolkera, kus asub ka kõnekeskus. Just inimkõne tekke ja arenguga seletavadi teadlaste meie liigi parema käe lembust.

Seosele kõnekeskusega näib viitavat ka tõsiasi, et üks skisofreenia peamisi sümptomeid on just kõnehäired ja -raskused.

Alo Lõhmus
Postimees

Tudengielu

Tipikad uudistasid Hiiumaad

Seekordne TTÜ üliõpilaste ja vilistlaste rattamatk kulges 20.-22. juulini mööda Hiiumaad. Ligi sajapealine ratturite seltskond tegi kolme päevaga saarele ringi peale ja kohustus kohaliku elu korraldajatega.

20. juulil külastati Kärdlat, kus kohtuti maavanema kohusetäitja Jüri Ojasoo ja Kärdla linnaeape Anton Kaljulaga. Järgmisel päeval kohtuti Emmaste vallavanema Tiit Veersaluga.

Ettevõtmise üheks eesmärgiks oli tutvuda elamis- ja töötamisvõimalustega väljaspool Tallinna. Varasematel aastatel on käidud Võrumaal, Viljandimaal, Põlvamaal, Rapla- ja Järvamaal, Viru- ning Pärnumaal. Tegu oligi traditsioonilise TTÜ rattamatkaga, mis igal aastal läbib ühe maakonna. Oluline on seejuures ka tudengite ja vilistlaste kohtumine ning mõnus puhkamine.

Üks rattamatkal osalenu, keemiateaduskonna vilistlane Milena Naar avastas rattamatkal "Hiiumaa kõrbe". Marko Vilberg, samuti üks korraldajaid, pani kõrva taha hiiu nalju ja üritas vähemalt osast neist aru saada.

Aivar Hannolainen

Taidlus

Tulge laulma TTÜ Kammerkoori!

Tehnikaülikooli Kammerkoor võtab vastu uusi lauljaid neljapäeval, 30. augustil ja neljapäeval, 6. septembril kell 18 auditooriumis VI-125. Tallinna Tehnikaülikooli Kammerkoor on asutatud 1966. aastal. Kooriga peadirigend Peeter Perens. Mõõdund hooajal tähistas koor oma 40. sünnipäeva ja andis välja CD "Elu põhjateava all". Kevadel esitati koos teiste parimate kammerkoorige Ester Mägi ja Mart Saare muusikat. Jaanipäeva eel kanti vabaõhumuuseumis ette Urmas Sisaski rahvalik uudisteos "Jaanikantaat".

Sel sügisel seisab kooriga ees kontsertreis Soome. Jõulukontsertidel Tallinnas, Tartus ja Viljandis esitame tänava koorinumbreid Händeli oratooriumist "Messias". Kevadel aga osaletakse Eesti kammerkoorige festivalil ning ees seisab veel mitu huvitavat projekti. **Kammerkoori proovid on teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18.30-21.00 TTÜ peahoones, auditooriumis VI-125. <http://kammerkoor.ttu.ee/>**

Foto: Jaanus Tiirmaa, TTÜ Fotoklubi

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

Ilmub aastast 1949

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214)
Tel 620 3615, faks 620 3591
E-mail: ajaleht@ttu.ee
<http://www.ttu.ee/ajaleht>

Vastutav väljaandja Tiit Sinissaar
Tegevtoimetaja Mart Ummelas
Infotoimetaja Kersti Vähi
Keeletoimetaja Helgi Arumaa
Makett ja küljendus Liivi Pettai
Fotod TTÜ
Trükikoda SpinPress

Sihtasutus Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond kuulab välja 2007. aasta

SÜGISESTE STIPENDIUMIDE KONKURSI

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOLI
ARENGUFOND

Lisainfo:
www.ttu.ee/arengufond
arengufond@ttu.ee
telefon 620 3498

MTÜ Tallinna Tehnikaülikooli Vilistlaskogu kuulab välja 2007. aasta
STIPENDIUMIDE KONKURSI

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOLI
VILISTLASKOGU

Lisainfo:
www.vilistlaskogu.ttu.ee
telefon 620 3498

TARTU ÜLIKOOLI SIHTASUTUS
TARTU UNIVERSITY FOUNDATION

Tartu Ülikooli Sihtasutus koostöös Eesti Terminoloogia Ühinguga kuulab välja

KONKURSI

eestikeelse terminoloogia sihtstipendiumi(de)le

Stipendiumifondi suurus on 90 000 krooni

Stipendiumi(de)le saavad kandideerida kõigi eesti avalik-õiguslike kõrgkoolide üliõpilased, õppejõud ja teadustöötajad, kelle õppe- või uurimisvaldkond on seotud eestikeelse terminoloogia ja selle arendamisega või kes arendavad eesti terminoloogiat oma mis tahes eriala doktoritöö osana.

Taotlused esitada hiljemalt 10. septembriks Tartu Ülikooli Sihtasutusele, aadressil Ülikooli 18, 50 090 Tartu

Täpsem informatsioon :

www.ut.ee/sihtasutus

tysiht@ut.ee või tel. 7375852, 5216820

Kaasame uusi soliste-, lauljaid-, näitlejaid ja tantsijaid tsirkusemuusikali BARNUM

Huvilistelt eeldame head viisipidamist ja soovi enesearendamiseks, valmisolekut laulu-, tantsu- ja tsirkusetreeninguteks!

Vanus: 18 kuni 40 aastat

Kokkusaamine pühapäeval, 9. septembril kell 15.00 Viimsi Huvikeskuses, Nelgi tee 1.

Päevakorras vestlus ja hääleulatuse test. Võimalusel esita oma lemmiklaul!

Lisainfo:

MTÜ Komos koduleht: www.komos.ee

MTÜ Viimsi Huvikeskuse koduleht: www.huvikeskus.ee

Muusika- ja projektijuht: Kalle Erm, 50 590 43

kalle@huvikeskus.ee

Mäepealse 10, 12, 14

Mustamäe mugavused, Nõmme eelised

1-toaline 39m² 1 250 000.-
2-toaline 43-60m² al. 1 400 000.-
3-toaline 62-75m² al. 1 890 000.-
4-toaline 82m² al. 2 500 000.-

Valmimine: september 2007

Kliendipäev 05.09 kell 16-19

Müügiinfo:

Tõnu Toompark 665 2146, 525 9703 tonu.toompark@yit.ee
Aleksei Piirisild 665 2148, 53 486 816 aleksei.piirisild@yit.ee
AS YIT Ehitus, Pärnu mnt 102c, VIII k, Tallinn

Koos saab kodusem.

YIT KODU

www.yitkodu.ee

EESTI ÜLIÕPILASTE TEADUSTÖÖDE RIIKLIK KONKURSS 2007

Üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi eesmärgiks on:

- väärtustada teadus- ja arendustegevust üliõpilaskonnas;
- stimuleerida üliõpilaste aktiivsust teadus- ning arendustegevuse alal;
- avaldada tunnustust teadus- ja arendustegevuses väljapaistvaid tulemusi saavutanud üliõpilastele ja üliõpilaskollektiividele

Tähtaeg 15. oktoober 2007

Osalemine. Konkursi auhinnafond on 528 000 krooni ning osaleda võivad kõik 2006. ja 2007. aastal Haridus- ja Teadusministeeriumi õppekavade registris registreeritud õppekavade järgi õppivad üliõpilased või nendest koosnevad üliõpilaskollektiivid.

Osalevad tööd peavad olema valminud ja köidetud 2006. või 2007. aastal.

Üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil varem juba osalenud teadustöödega muutmata kujul uuesti osaleda ei ole lubatud. Uuesti osalemiseks peab töö olema oluliselt edasi arendatud.

Hindamine. Konkursitöid hindab teadus- ja arendustegevuse eri valdkondade tunnustatud teadlastest, Sihtasutuse Archimedes ja Haridus- ja Teadusministeeriumi esindajast kuni 16-liikmeline konkursikomisjon. Töid hinnatakse eri tasemekategooriates ja valdkondades.

Tasemed:

- 1) rakenduskõrgharidusõppe ja bakalaureuseõppe üliõpilaste teadustööd;
- 2) magistriõppe üliõpilaste teadustööd;
- 3) doktoriõppe üliõpilaste teadustööd.

Valdkonnad (valdkonnad on kooskõlas ETISE klassifikatsiooniga, lahtikirjutatud loetelu failis – ETIS_klassifikaator.pdf):

- 1) bio- ja keskkonnateadused;
- 2) ühiskonnateadused ja kultuur;
- 3) terviseuuringud;
- 4) loodusteadused ja tehnika;

Nõuded tööle.

• **Esitada tuleb nõuetekohaselt vormistatud ja köidetud uurimistöö, publikatsioon ja vajadusel muu materjal töö kohta** (edaspidi teadustöö) (NB! Töö peab olema köidetud nii, et sinna ei saa lehti lisada ega neid sealt eraldada. Näiteks kõva liimkõide, spiraalkõide vms. Lahtistel lehtedel või kiirkõitjas esitatud tööd ei loeta köidetuks).

• **Konkursitööd esitatakse nii paberandjal kui ka elektrooniliselt.** Teadustöö esitatakse eesti keeles. Erandiks on võrkeelne publikatsioon, väitekirj või lõputöö, millele on lisatud eestikeelne ja publikatsiooni koopiaga kokku köidetud 2–3-leheküljeline referaat.

• **Lisaks teadustööle tuleb esitada järgmised dokumendid:** Kirjalik allkirjastatud avaldus konkursil osalemise kohta, milles märgitakse teadustöö valdkond, teadustöö tegemise aeg ja koht, autori(te) kontaktandmed; koopia passi või muu isikuttõendava dokumendi isikuandmetega leheküljest; ülikooli, rakenduskõrgkooli või kutseõppeasutuse väljastatud tõend üliõpilase õppekava ja õppeaasta kohta (teadustöö tegemise ajast); juhendaja kirjalik arvamus ning kontaktandmed (mitme juhendaja korral piisab ühe juhendaja arvamuselt); täidetud elektrooniline osalusvorm (osalusvormi saab täita alates 1. septembrist)

Kuhu esitada?

Teadustöid koos kõigi nõutavate dokumentidega võib Sihtasutusse Archimedes esitada 1. septembrist kuni 15. oktoobrini (kaasa arvatud). Hiljemalt 15. oktoobri postitemplit kandev teadustöö loetakse tähtaegselt esitatuks. Kui konkursi tähtaeg langeb nädalavahetusele, siis loetakse tähtaegselt esitatuks esimesel nädalavahetusejärgsel tööpäeval esitatud või postitatud materjalid.

Töö koos nõutavate dokumentidega tuleb esitada aadressil:

Üliõpilaste teadustööde konkurs,
Sihtasutus Archimedes,
Väike-Turu 8, Tartu 51013

Teadmiseks neile, kes soovivad oma töid ja dokumente isiklikult kohale toimetada: Sihtasutuse Archimedes kontor on avatud tööpäeviti 9.00-17.00.

Tööde säilitamine.

Auhinnatud tööd säilitatakse Eesti Rahvusraamatukogus. Ülejäänud tööd kuuluvad autoritele tagastamisele.

Kontakt ja lisainfo:

Liina Saar

Sihtasutus Archimedes

Väike-Turu 8, Tartu

telefon 730 0338; fax 730 0336; mobiil 533 00 787; e-mail liinas@archimedes.ee

Terje Tuisk terje@archimedes.ee, Margus Harak margus.harak@hm.ee

Tehniliste küsimuste ja probleemidega võib pöörduda arvutispetsialisti Tõnis Eelma poole.